

Omgevingsvergunning Binnenplanse omgevingsplanactiviteit

Datum
31 oktober 2024

Datum 31 oktober 2024
Onderwerp Pilot Buitendijkse Slibsedimentatie Eems-Dollard

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Werkplan	6
2.1 Beschrijving voorkeursalternatief.....	6
2.2 Beschrijving uitvoeringswijze	11
2.3 Uitgangspunten beheer en onderhoud tijdens de pilot en beëindiging pilot.....	14
3. Ontwerp.....	16
4. Planning.....	18
4.1 Planning realisatie.....	18
4.3 Instandhouding	20
5. Beleid	22
5.1 Omgevingswet/ruimtelijk en planologisch kader: conclusie Omgevingsvergunning binnenplanse omgevingsplanactiviteit nodig	22
5.2 Rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid voor landschap, cultuurhistorie en archeologie.....	23
5.3 Overig relevant beleid.....	24
6. Effecten/ruimtelijke onderbouwing	27
6.1 Natuur	27
6.2 Waterkwaliteit	29
6.3 Waterkwantiteit	29
6.4 Waterveiligheid.....	30
6.5 Cultuurhistorie en archeologie.....	30
6.6 Recreatie en landschap	32
6.7 Scheepvaart.....	33
6.8 Visserij	35
6.9 Drinkwater, Koel- en proceswater, Landbouw.....	35
6.10 Zwemwater	36
6.11 Kabels & Leidingen	36
6.12 Opsporen Ontploffbare Oorlogsresten (OOO)	36
7. Uitvoerbaarheid	37
7.1 Economische uitvoerbaarheid.....	37

7.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid	37
8. Participatie	37
Bijlage I – Ontwerptekening VKA, bovenaanzicht en dwarsprofielen	39
Bijlage II – MER Buitendijkse slibsedimentatie	40
Bijlage III – Archeologisch onderzoek.....	41
Bijlage IV – Onderzoek kabels en leidingen	42
Bijlage V – Onderzoek Ontploffbare Oorlogsresten	43

Datum
31 oktober 2024

1. Inleiding

Datum
31 oktober 2024

Aanleiding & Doelstelling

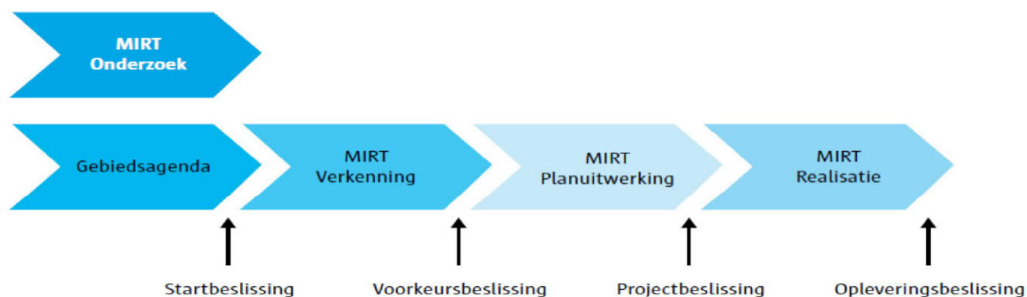
De kwaliteit van het Eems-estuarium is in slechte staat en er is een beperkte habitatdiversiteit door abrupte overgangen van land naar water. Daarnaast staan kwelders in het zuidoostelijk deel van het Eems-estuarium onder druk door erosie van de natuurlijke oevers. Ook de waterkwaliteit van het estuarium is onvoldoende door hoge troebelheid. Naar verwachting zal de toekomstige zeespiegelstijging voor de Eems-Dollard de ecologische problematiek vergroten. Om de ecologische kwaliteit in het Eems-Dollard estuarium te verbeteren zijn er maatregelen nodig. Een belangrijke stap daarin is het ontwerpen en realiseren van een grootschalig proefproject ('pilot' buitendijkse slibsedimentatie) om buitendijks slib op natuurlijke wijze te laten sedimenteren, waardoor de bodemhoogte toeneemt en een meer geleidelijke overgang tussen land en water ontstaat. Met zo'n proefproject wordt het probleem aangepakt en tegelijk veel kennis opgedaan. Die kennis wordt tevens benut om de methode van het stimuleren van Buitendijkse Slibsedimentatie te onderzoeken en de effecten op het ecosysteem te kunnen volgen en ervan te leren. In dit project wordt dus een pilot slibsedimentatie voor de Dollard ontwikkeld welke, na eventuele opschaling en/of in samenhang met andere projecten, enerzijds een substantiële verlaging van de slibconcentratie in het water tot gevolg heeft, en anderzijds een belangrijke ecologische kwaliteitsverbetering in het Eems estuarium beoogt.

Het plan voor een grootschalige pilot is verankerd in de Programmatische Aanpak Grote Wateren en het Meerjarig Adaptief Programma Eems-Dollard 2050 (ED2050). Via deze stappen is het vertrekpunt gecreëerd voor de verdere invulling van het pilotproject. Gekozen is voor een pilot omdat de grootte en de snelheid van de fysische en ecologische effecten onvoldoende voorspelbaar zijn. De schaal waarop de maatregel toegepast wordt, is relatief klein, omdat het om een pilot gaat. Hierdoor zijn alle effecten op de schaal van het gehele estuarium waarschijnlijk beperkt. Echter heeft de pilot wel een lokaal effect en is de schaal van de pilot wel voldoende groot om hiervan te leren voor eventuele opschaling. De kenniscomponent is bij deze pilot groot. Daarnaast kan er in samenhang met andere projecten mogelijk een positief effect op de schaal van het hele estuarium bewerkstelligd worden.

Proces

Om tot een pilot Buitendijkse Slibsedimentatie te komen wordt het MIRT-proces doorlopen. Een MIRT-proces is een stapsgewijze aanpak om tot een concretisering van een project te komen. De leidraad voor deze stapsgewijze aanpak zijn de spelregels uit het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport, het MIRT. Het MIRT-proces is een traject dat vanuit het Rijk is gestart.

Het MIRT kent in totaal drie beslissingen (Figuur 1). De publicatie van de Startbeslissing (d.d. 31 maart 2019) was de aftrap voor de MIRT-Verkenning. Vervolgens zijn in de MIRT-verkenning alternatieven geïnventariseerd en beoordeeld. De verkenningsfase is afgesloten met een voorkeursbeslissing of MIRT-2-besluit (in het Bestuurlijk Overleg MIRT op 26 november 2020). Onderdeel van het MIRT-2-besluit is het voorkeursalternatief. Dit voorkeursalternatief is vervolgens in de MIRT-planuitwerking verder uitgewerkt en beoordeeld. De MIRT-planuitwerking wordt afgesloten met een MIRT-3-besluit (Projectbeslissing). Onderdeel van de MIRT-planuitwerking zijn het beoordelen van het uiteindelijke ontwerp en het opstellen van de Omgevingsvergunning beperkingengebiedactiviteit in beheer van het Rijk en het MER.

Datum
31 oktober 2024

Figuur 1: Het MIRT-systeem

De planning tot en met de afronding van de werkzaamheden (Opleveringsbeslissing) ziet er als volgt uit:

Wat?	Wanneer?
Startbeslissing	31 maart 2019
Voorkeursbeslissing	26 november 2020
Projectbeslissing	Eind 2024
Start realisatie	Medio 2025
Afronding realisatie, Opleveringsbeslissing	Eind 2025/2026

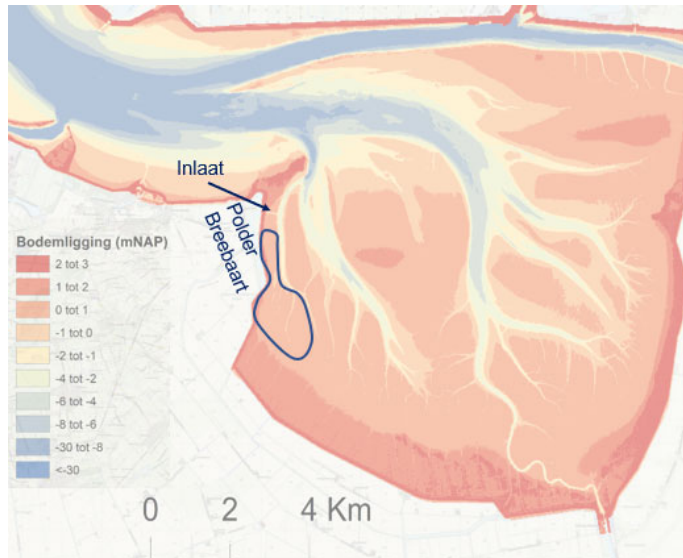
Aanvraag omgevingsvergunning voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit

De aan te leggen rijshoutendammen dienen volgens de definitie in de Omgevingswet als bouwwerk beschouwd te worden. De pilot in beginsel in overeenstemming met de beheersverordening, maar er zal een aanvraag omgevingsvergunning moet worden ingediend met het oog op de bescherming van eventuele cultuurhistorische waarden (zie paragraaf 5.1).

Naast deze vergunning wordt een omgevingsvergunning beperkingengebiedactiviteit in beheer bij het Rijk (vergunning eigen dienst), een omgevingsvergunning op grond van de waterschapsverordening (waterschap) en een omgevingsvergunning Natura2000 activiteit en een omgevingsvergunning voor een flora en fauna activiteit aangevraagd.

Ligging projectgebied

Het projectgebied ligt in de (zuid)westhoek van de Dollard (Figuur 3).

Datum
31 oktober 2024

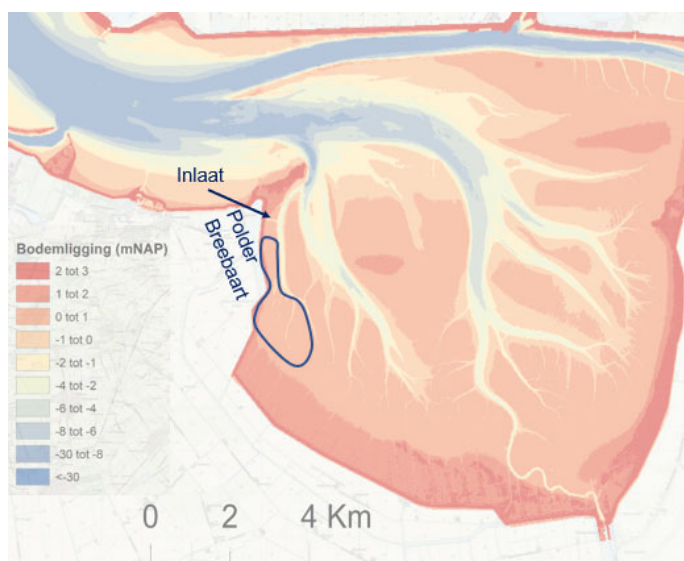
Figuur 2: Het blauw omlijnde gebied is de locatie van de pilot in de Dollard.

2. Werkplan

Datum
31 oktober 2024

2.1 Beschrijving voorkeursalternatief

Het uitgewerkte VKA bestaat uit organisch vormgegeven luwtemaatregelen in de (zuid)westhoek van de Dollard (Figuur 3, Figuur 4).

Figuur 3: Het blauw omlijnde gebied is de locatie van de pilot in de Dollard.

Datum
31 oktober 2024

Figuur 4: Het projectgebied met daarin het ontwerp van de rijshoutendammen (rode lijnen). Wat betreft de meest zuidelijke dam wordt opgemerkt dat hier enkele zeer kleine geulen liggen. Men dient er hier rekening mee te houden dat het water hier mogelijk door of onder de rijshoutendammen heen zou kunnen stromen.

Achtergrond en doel van het voorkeursalternatief

Het uitgewerkte voorkeursalternatief (VKA) is erop gericht om de doelen van de pilot te halen. Belangrijk hierbij zijn:

- Het laten sedimenteren van slib, waardoor de bodem groeit en de lokale waterkwaliteit verbetert.

- Verlenging van de geleidelijke overgang van land naar water, waardoor de habitatdiversiteit toeneemt en er daardoor meer leefgebied ontstaat en de biodiversiteit toeneemt.
- Meer ruimte en betere condities voor aangroei (pionier)kwelder en een verminderde afslag.
- Het laten sedimenteren van slib, waardoor de bodem meegroeit met de zeespiegel.
- Vastlegging van CO₂ en N.

Datum
31 oktober 2024

Tijdens de pilot wordt er uitgebreid gemonitord (leren van de ontwikkelingen).

De oplossing verschilt van de klassieke kwelderwerken, hoewel er wel met hetzelfde materiaal (rijshout) gewerkt wordt. In dit project gaat het namelijk om het stimuleren van sedimentatie en daarbij op gang helpen van natuurlijke kwelderontwikkeling. In tegenstelling tot de klassieke kwelderwerken, zal er niet gegreppeld worden, ontwaterd worden, en beweid worden. Het gebied moet zich zo natuurlijk mogelijk kunnen ontwikkelen en dus moet voorkomen worden dat begrazing van vee vanaf de dijk plaatsvindt. De modellen wijzen uit dat de ontwikkeling in de tijd langzaam zal gaan (enkele cm's per jaar) en plaatselijke verschillen kan vertonen. Doordat er niet gegreppeld en ontwaterd wordt, zal er geen draagkrachtige kwelder ontstaan waarop vee kan komen. De ontwikkeling van de kwelder wordt gemonitord. Als blijkt dat er op de langere termijn toch een risico ontstaat dat vee zich op de kwelder begeeft, zal in overleg met het waterschap worden bepaald of een veekering nodig is. Een veekering maakt nu geen onderdeel uit van de vergunningsaanvraag.

Nadere beschrijving ontwerp voorkeursalternatief

De luwtemaatregelen bestaan uit rijshoutendammen die de bestaande luwte op deze locatie verder vergroten. De rijshoutendammen worden aangelegd in een zone van ca. 500 meter vanaf de westkust van de Dollard over een lengte van ca. 2.5 km. In het voorkeursalternatief wordt gewerkt met luwtestructuren in verschillende vormen: losstaande rijshouten dammen in de vorm van halve manen en op de kust aansluitende langere rijshoutendammen met een organische vorm. Deze lay-out is gekozen om zoveel mogelijk ruimte te geven aan natuurlijke processen, zodat een zo natuurlijk mogelijke aanblik wordt gecreëerd.

De dammen worden geheel buiten de kernzone van de waterkering en het ruimtebeslag van een eventuele toekomstige buitendijkse profielverzwaring gerealiseerd, waardoor geen sprake is van objecten in de kering. Uit de hydraulische modellering blijkt dat geen sprake zal zijn van getijdestromingen tussen de rijshouten dammen en de primaire kering i.v.m. de ligging in de luwte en het reeds aanwezige vlakke voorland.

Daarnaast zijn de dammen aan de waterzijde met een kromming ingetekend zodat zoveel mogelijk luwtegebied wordt gecreëerd.

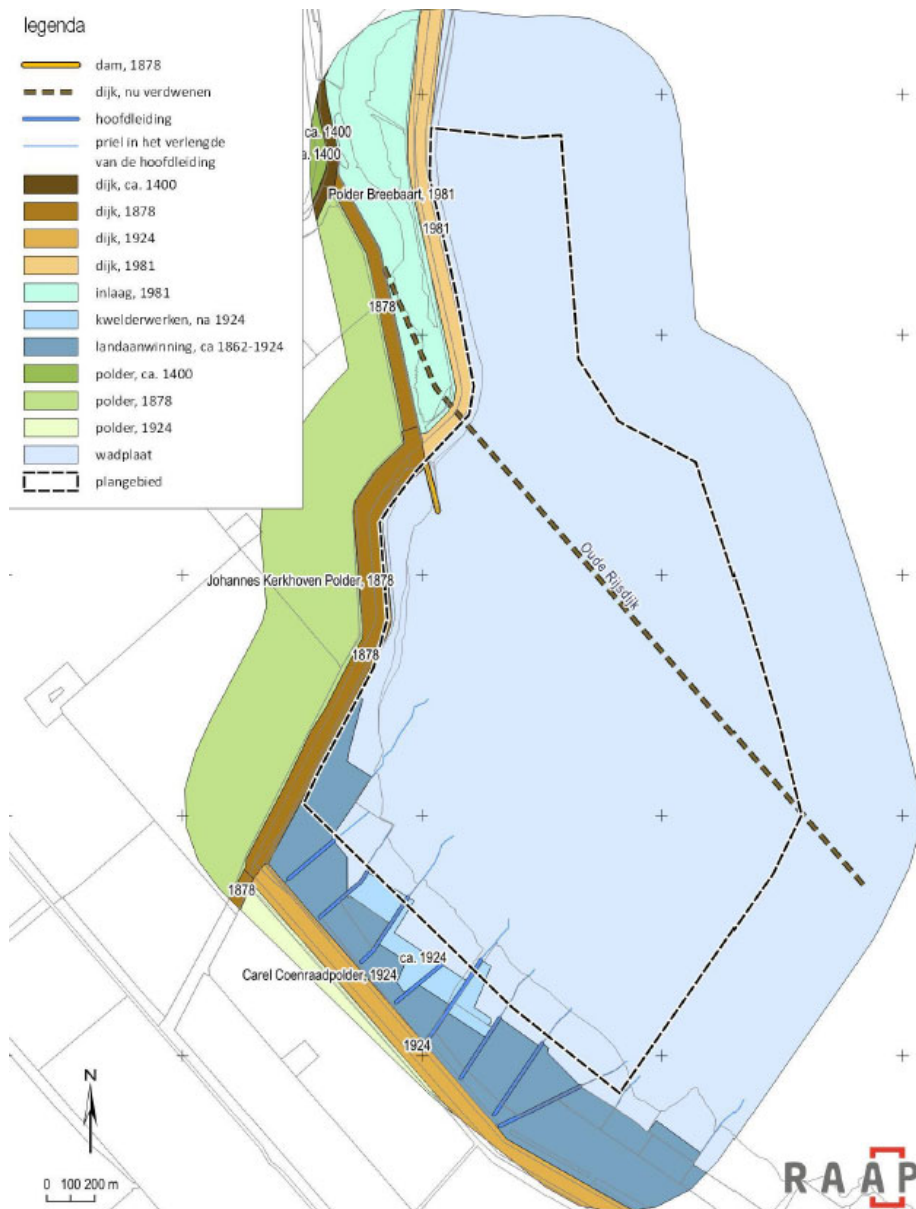
Door de ligging van de lange rijshoutendammen, ontstaan er enkele 'vakken' tussen de langere dammen die aansluiten op de kust (Figuur 4). Het ontwerp bestaat uit één groter vak en drie kleinere vakken met lange, op de kust aangesloten rijshoutendammen (Figuur 4). De meest noordelijke grens wordt bepaald door de inlaat naar Polder Breebaart (Figuur 3) en de zeehondenligplaatsen ten noorden daarvan bij de Punt van Reide. De eerste rijshoutendam begint pas 500 meter ten zuiden van de inlaat om de inlaat en de zeehondenligplaatsen niet te verstoren. De dichtstbijzijnde zeehondenligplaats is 150 m vanaf de noordelijkste luwteconstructie. De ligging van een dam in het zuiden bepaald door de ligging van een historische dam uit 1878 (Figuur 5). Deze dam dient behouden en herkenbaar in het landschap te blijven. Bij aanleg dient er verder ca. 50 meter afstand te blijven tussen de kop van de rijshoutendammen en de

geul ten oosten van het pilotgebied. De rijshoutendammen dienen niet te overlappen met bestaande kreken. Bij de aanleg dient dit gecontroleerd te worden en indien nodig kan besloten om de ligging enkele meters te verplaatsen om de geulen te ontzien.

Datum
31 oktober 2024

Binnen de vakken wordt gevarieerd met kleinere luwtestructuren in de vorm van halve manen. De halve manen zorgen ervoor dat er zoveel mogelijk verschillen in abiotische omstandigheden worden gecreëerd en er verschillende microhabitats ontstaan. Deze halve manen zijn allemaal ca. 100 - 150 meter lang. Bij de plaatsing van de halve manen is rekening gehouden met de al aanwezige structuren in het landschap en dan met name de geulen. De halve manen moeten voldoende afstand houden van bestaande geulen zodat er niet te veel erosie rond de kop van de halve manen ontstaat. Bij kleinere geultjes kan deze afstand kleiner zijn dan bij grotere geulen. Daarnaast zijn de halve manen zoveel mogelijk zo gepositioneerd dat er grote gebieden met luwte ontstaan en dat het ontstaan van geulen door de afwatering van het gebied wordt beïnvloed.

Datum
31 oktober 2024

Figuur 5: Cultuurhistorisch structuren en waarden binnen en 500 m rondom het plangebied (bron: RAAP, 2020).

2.2 Beschrijving uitvoeringswijze

Datum
31 oktober 2024

Voor de uitvoering wordt samen met de aannemer een ecologisch werkplan opgesteld. Het MER en de passende beoordeling zullen input leveren aan dit plan.

De uitvoeringsmethode wordt allereerst bepaald door de slappe bodemopbouw in het projectgebied en het optreden van tweedaags getij. Op basis van ervaringen met kwelderwerken wordt uitgegaan van uitvoering met inzet van deels 'droog' en deels 'nat' materieel, waaronder een hydraulische wadkraan/bigfloat (zie Figuur 6) en twee sleeppontons. Een klein drijvend ponton met daarop een keet wordt gesleept door een kraan naar de locatie waar gewerkt wordt. De kraan is inzetbaar voor het trillend inbrengen van de palen en het plaatsen van het rijshout. Hier is een hydraulisch trilblok bij nodig. Dit levert geen geluidsoverlast voor mensen in de omgeving. De afstand van woningen tot het werk is dusdanig groot (> 1 kilometer) dat hiervan geen sprake zal zijn. De geluidsproductie van een trilblok voor deze palen zal liggen rond de 80 dB(A) en zal niet leiden tot overschrijding van geluidsnormen. Voor medewerkers op de bouwplaats geldt dat er gehoorbescherming zal worden toegepast.

Op dit moment is de verwachting dat de palen niet zonder inzet van een trilblok aangebracht kunnen worden. Door middel van aanspuiten met waterdruk met lansen kan het aanbrengen mogelijk vergemakkelijkt worden, maar de palen moeten wel stevig staan en met spuiten maak je de grond los, dus dat kan niet onbeperkt. Figuur 6 geeft een indruk van de drijvende kraan. Meerdere gespecialiseerde aannemers hebben de beschikking over dit materieel.

Figuur 6: Voorbeelden van materieel geschikt voor werken op water en slappe bodem

De materialen worden in principe per as aangevoerd en bij de dijk gelost in een landwaarts depot. De routes worden zoveel mogelijk gespreid en/of materialen worden aangevoerd via het water om de aanvoer door Termunterzijl zo veel mogelijk te beperken. Er zal geen zwaar materieel door de woonkern van Termunterzijl gaan. Dit wordt opgenomen als contract-eis. Dit onder andere vanwege de aanwezigheid van een oude sluis/monument in Termunterzijl, die niet bestand is tegen zwaar verkeer. Binnendijks zal in overleg met een agrariër een locatie gezocht worden voor opslag. Buitendijks is een klein depot waar een beperkte stapel palen en rijshout aanwezig is (circa 5m breed). Er zijn twee kranen en een toilet aanwezig. Een klein drijvende ponton

met daarop een keet wordt gesleept naar de locatie waar gewerkt wordt. Het is een beperkt oppervlak dat gebruikt wordt. Naar verwachting 10 x 10 m.

Datum
31 oktober 2024

Een mogelijke locatie voor dit dagelijkse depot is het droge stuk bestaande kwelder dat aanwezig is in het pilotgebied (zie Figuur 7). Hier is een toegang vanaf de buitendijkse onderhoudsweg aanwezig. Vanaf de toegangsweg wordt een rijplatenbaan op zand aangelegd met een nieuwe aansluiting nabij de dijkopgangen. Het bevoorradingstransport kan zo in- en uitrijden. Op een aantal kleine locaties ontbreekt de typische kweldervegetatie nagenoeg, is deze vertrapt door vee, is er een grond/klei aangebracht of zijn er veevoorzieningen gerealiseerd. Aan de noord- en zuidzijde van het potentiële werkterrein zijn er locaties die van mindere kwaliteit zijn en gebruikt zouden kunnen worden als depotlocatie, vanaf waar materiaal op het ponton geladen kan worden (Figuur 8). De locaties zijn circa 5 meter breed en 20 meter lang. Beide locaties zijn vanaf de buitendijkse onderhoudsweg goed te bereiken. Voordat de werkzaamheden plaatsvinden, zullen de exacte ligging en oppervlakte moet uitgezet worden door een ecooloog en er moet op toe gezien worden dat er niet buiten de aangewezen locaties gewerkt wordt/ materiaal opgeslagen wordt. Daarnaast dient een ecooloog de rijroutes over de kwelder aan te geven. Op kwetsbare plaatsen dienen rijplaten gelegd te worden om diepe insporing/kapot rijden te voorkomen. Bij afronding van de werkzaamheden dient eventuele insporing te worden hersteld en dient afval en restjes materiaal zorgvuldig te worden opgeruimd.

Mede in verband met de arbeidsveiligheid moet rekening worden gehouden met de inzet van een vaste ploeg van vier medewerkers, die het nodige handmatige werk voor het uitzetten, plaatsen van het rijshout en het fixeren van de dammen met draad realiseren. Deze werkzaamheden kunnen alleen op drooggevallen wad plaatsvinden. Op het overgrote deel kan niet/nooit worden gelopen, dus vandaar dat werkzaamheden waarschijnlijk veelal vanaf een drijvende kraan plaats zullen vinden. Voor deze locatie is dat bij normaal tij circa twee keer vier uur per etmaal. Mede door het getij is niet op voorhand te garanderen dat er alleen overdag gewerkt zal worden.

De planning van de uitvoering van de werkzaamheden staat beschreven in dit document in Hoofdstuk 4.

Datum
31 oktober 2024

Figuur 7: Mogelijke locatie werkterrein (geel omrand).

Datum
31 oktober 2024

Figuur 8 Locatie van potentiële werklocaties (rode cirkels), hier is de typische kweldervegetatie niet of nauwelijks aanwezig, doordat deze vertrapt is door vee, opgehoogd is en/of een dam en verdrinkplek aanwezig is.

2.3 Uitgangspunten beheer en onderhoud tijdens de pilot en beëindiging pilot

Na 10 jaar zal besloten worden over het temporeel en/of ruimtelijk opschalen van de pilot. De opschaling zelf is geen onderdeel van de scope van de werkzaamheden waarvoor nu vergunningen worden aangevraagd.

Vanuit de pilot is het wenselijk om het te ontwikkelen gebied zo natuurlijk mogelijk te houden. Het gaat hier namelijk om het vastleggen van slib, waarmee habitat gecreëerd wordt voor benthos, vissen en vogels. Dit betekent dat er niet wordt gedraineerd, geen greppels worden gegraven, zo min mogelijk onderhoud wordt gepleegd en geen vee wordt ingeschaard of toegang heeft.

Naar verwachting zal de maatregel minimaal 10 jaar effectief zijn in het faciliteren van slibsedimentatie, maar ook dit is onderdeel van de pilot en zal gemonitord worden. In principe zijn de structuren ontworpen op een levensduur en effectiviteit gedurende 25

jaar. Of deze levensduur ook behaald zal worden is onder andere afhankelijk van het type hout, beheer en onderhoud en het al dan niet optreden van stormen. Om de effectiviteit en het succes van de pilot te kunnen meten zullen de rijshoutendammen in ieder geval gedurende 10 jaar onderhouden worden. Na 3 en 6 jaar zal een tussentijdse evaluatie plaatsvinden waarbij ongewenste effecten kunnen leiden tot adaptief beheer en onderhoud. Onder adaptief beheer verstaan we het verwijderen van rijshout, het onderhoud van rijshout of het plaatsen van slibblokken (geperste blokken van gebiedseigen slib) om ongewenste erosie effecten tegen te gaan (bijvoorbeeld op de kop van rijshouten dammen). Het uitgangspunt is dat met uitzondering van inspecties van de dammen en klein onderhoud (vervangen van spandraden en desnoods lokaal aanvullen van het rijshout) geen groot onderhoud hoeft plaats te vinden. Visuele inspecties en zo nodig beperkt onderhoud, zullen maximaal één keer per jaar plaatsvinden. Dit zal buiten het broedseizoen en de kwetsbare periode van zeehonden en sommige niet-broedvogels (kluut) plaatsvinden.

Datum
31 oktober 2024

Het uitgangspunt is dat de palen en het rijshout na afloop van de pilot achterblijven en zullen vergaan. Bij de afronding van de pilot zullen alle restanten die niet vergaan weggehaald worden.

Het terugbrengen van de pilot inclusief het weghalen van alle palen leidt tot meer verstoring/effecten dan het laten staan van de palen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat de palen tijdens de pilot op een andere manier een functie voor de instandhoudingsdoelen voor Natura 2000 krijgen. Hoewel de regel is dat het gebied achtergelaten wordt, zoals het was voor de ingreep, wordt hier dus van afgeweken. Bij de tussenevaluatiemomenten zal contact gezocht worden met BG om voortgang te bespreken en eventuele negatieve effecten te bespreken en te kijken wat te doen. Bij de voorbereiding van de realisatie wordt ingezet op zo min mogelijk niet vergaانبare onderdelen die zo makkelijk mogelijk verwijderd kunnen worden.

Ten behoeve van evaluatie, om te leren van de pilot en om kennisvragen te beantwoorden, zal onderzoek en monitoring plaatsvinden. Ook daarbij geldt dat er nauwelijks mensen in het gebied aanwezig zullen zijn en er rekening gehouden zal worden met het broedseizoen en de kwetsbare periode van zeehonden en de gevoelige periode van sommige niet-broedvogels (kluut en zwarte ruit).

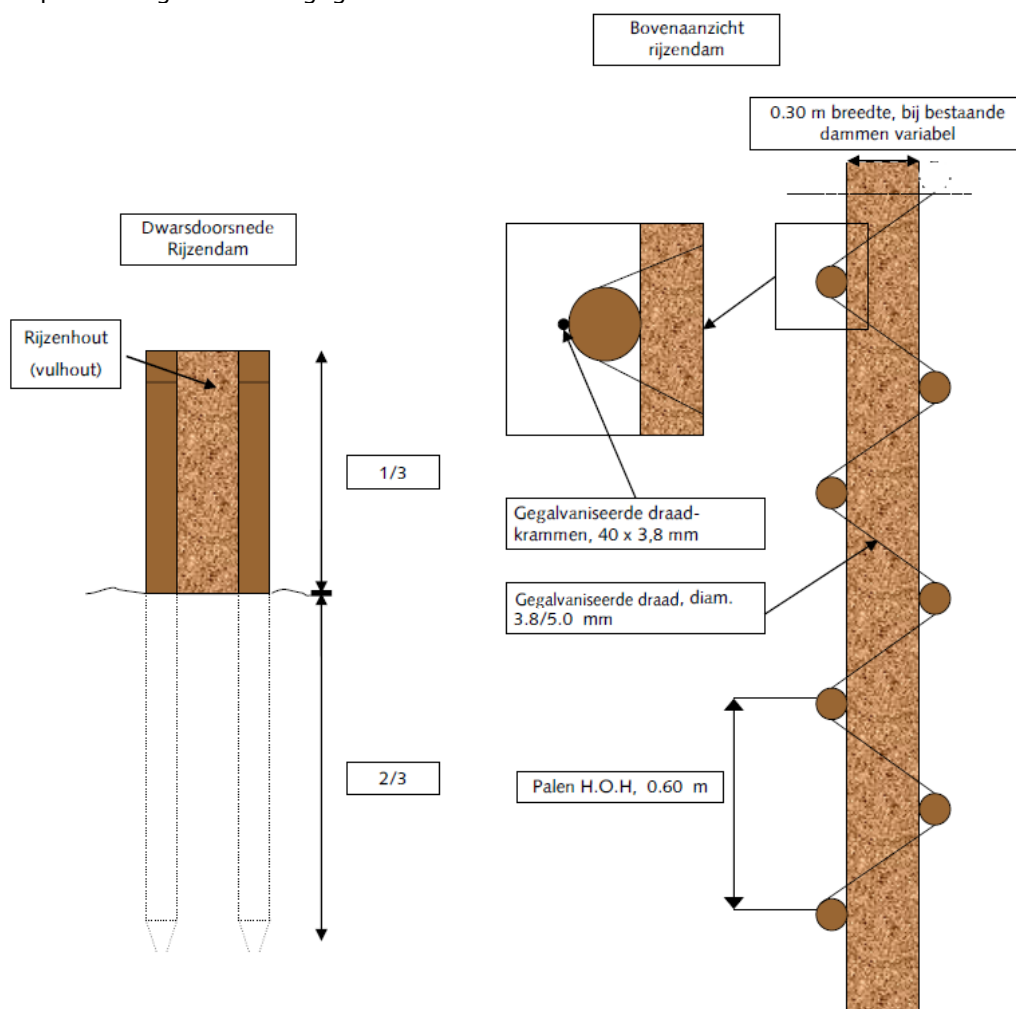
3. Ontwerp

Datum
31 oktober 2024

Bijlage I bevat de ontwerptekening van het voorkeursalternatief (bovenaanzicht en dwarsprofielen).

Het ontwerp is hiervoor al op hoofdlijnen beschreven in par. 2.1 van deze Omgevingsvergunning waterschapsverordening. Hieronder volgt nog een nadere beschrijving van de constructies van de rijshoutendammen.

In het ontwerp zullen rijshouten dammen worden aangelegd. De dammen worden uitgevoerd conform de bewezen standaard, zoals toegepast voor kwelderwerken. Het principe is in Figuur 9 weergegeven.

Figuur 9: Principe ontwerp van een rijshouten dam. De specificaties voor het specifieke ontwerp voor deze pilot worden in onderstaande tekst gegeven (Bron: Principe indeling bezinkvelden en constructie rijzendammen, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat Noord-Nederland, District Noord-Nederland Oost).

De hoogte van de rijshoutendammen wordt bepaald door de waterstanden en de verwachte relatieve zeespiegelstijging over de levensduur van 25 jaar:

GHW: NAP +1,5 m

Relatieve zeespiegelstijging over 25 jaar: 0,24 m
Hoogte boven GHW: 0,3 m (rijshout)/ 0,35 m (palen)

Datum
31 oktober 2024

Ontwerp afwerkhoogte rijshout: NAP +2,04 m.
Ontwerp afwerkhoogte palen: NAP +2,09 m.

De palen komen daarmee dus tot 1-2 m boven het niveau van de bestaande wadbodem (bodemhoogte NAP 0 tot +1,0 m). Nabij de dijk zal het eerder om 1 meter boven de bestaande wadbodem gaan, verder van de dijk af neemt de hoogte boven de wadbodem toe (zie dwarsprofielen in Bijlage I). De bovenkant van de rijshoutendammen dient overal op gelijke hoogte te worden aangebracht. Schuin aflopende dammen zijn onwenselijk met het oog op golfwerking en de schade die dit aanricht aan de dammen (zie ook aspect eisen). Bij schuin aflopende dammen ontstaat één punt langs het damprofiel waarop de golven breken. Achtereenvolgens breken van grote golven op hetzelfde punt kan leiden tot schade aan de dammen.

Vanwege de lokale bodemgesteldheid met een slappe wadbodem (lokaal zand, lokaal tot 4 m diep klei en veen) moet worden gerekend met een maatgevend bodemprofiel van een slappe bovenlaag van 4-5 m. Refererend aan de bewezen uitvoering in de kwelderwerken moet op basis hiervan worden gerekend op een paallengte gelijk aan de maximale gangbare leverbare lengte van 6 m (met een kopmaat van 150 mm). De palen worden dan vrijwel overal tot in de zandlaag op 4-5 m onder de bestaande wadbodem aangebracht. In de zone nabij de geul die het zwaarst wordt aangevallen door golven is veelal zand in de bovenlaag aanwezig, hetgeen gunstig is voor de stabiliteit.

Door het aanleggen van rijshoutendammen wordt de stroming beïnvloed. Dit leidt lokaal tot sedimentatie, maar kan op de koppen van rijshouten dammen ook tot erosie leiden, waardoor de dammen uiteindelijk kunnen afslaan. Om dit effect te minimaliseren, is onderdeel van het ontwerp dat bij alle zeewaartse eindpunten van de rijshouten dammen (de beëindigingen) haaks op de hoofdrichting ervan dwarsdammen van 10 m lang geplaatst worden. Dit is eerder succesvol toegepast bij de Friese kwelderwerken. Deze kunnen de piekstroming rondom de kop van de dammen remmen en daarmee mogelijk ondergraving voorkomen.

4. Planning

Datum
31 oktober 2024

4.1 Planning realisatie

De (voorbereidende) werkzaamheden in het kader van de aanbesteding van het werk zijn voorzien in de tweede helft van 2024 en begin 2025. De feitelijk start van de werkzaamheden in het veld is voorzien in het voorjaar van 2025. De exacte planning van de uitvoeringswerkzaamheden zal worden opgesteld voorafgaand aan realisatie. Bij het begin van de uitvoering wordt deze planning gedeeld met alle betrokkenen en belanghebbenden.

De uitvoeringsduur op locatie wordt geschat op totaal 8 maanden als één materieelset wordt ingezet voor het aanbrengen van de houten paalconstructies. Op basis van de huidige inzichten vanuit de passende beoordeling dient rekening te worden gehouden met het ontzien van de gevoelige periode van zeehonden broedvogels en niet-broedvogels (zie Tabel 1).

Vanuit de uitvoering is het wenselijk om in een zo ruim mogelijke periode te kunnen werken en zijn de weersomstandigheden in het winterseizoen met grotere kans op storm/golven minder ideaal, omdat alleen bij laag water en weinig wind kan worden gewerkt op het wad. Bij harde wind en/of stormopzet is sprake van onwerkbaar weer, een uitvoeringsrisico waarmee terdege rekening moet worden gehouden. De maanden december, januari en februari worden daarom gezien de weersomstandigheden niet geschikt geacht.

Voor de dijkveiligheid geldt dat alleen buiten het stormseizoen (van 1 april tot 1 oktober) werkzaamheden in de beschermingszone van de dijk uitgevoerd mogen worden. Dit betekent dat de aannemer na 1 oktober alleen buiten de beschermingszone mag werken en dus geen gebruik kan maken van overslag over de dijk en het werkterrein op de kwelder en dus alleen vanaf het water kan werken.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat de werkzaamheden op het wad kunnen worden uitgevoerd in de periode mei t/m november (7 maanden), wanneer er wordt begonnen met de werkzaamheden aan de zuidkant van het plangebied (Figuur 10). Vanaf september kan er vervolgens aan de noordzijde van het plangebied gewerkt worden. In het stormseizoen kan het werkterrein op de kwelder niet gebruikt worden. Als de uitvoering in 1 jaar in de genoemde aangesloten periode wordt gedaan, dan is de inzet van meerdere materieelsets noodzakelijk. Uitgegaan wordt van de inzet van 2 sets tegelijkertijd. In samenspraak met de aannemer moet gekeken worden hoe het werk uitgevoerd kan worden binnen de gestelde tijdsvensters.

Tabel 1 Overzicht van de periodes waarin er niet gewerkt kan worden i.v.m. de aanwezige natuurwaarden.

Datum
31 oktober 2024

Gevoelige periode	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Zeehond					15 mei t/m 31 aug: geen werkzaamheden in het noordelijke deel van het pilotgebied (zie Error! Reference source not found.).							
Kluut		1 feb t/m 30 april: geen werkzaamheden in het gehele projectgebied										
Zwarte ruiter						1 juni t/m 31 aug: geen werkzaamheden in het noorden van het pilotgebied						
Broedvogels			15 maart t/m 15 mei: Geen werkzaamheden aan lange dammen.									

Datum
31 oktober 2024

Figuur 10 Verdeling van het projectgebied in een noordelijk en zuidelijk deel.

4.3 Instandhouding

Het uitgangspunt is dat de palen en het rijshout na afloop van de pilot achterblijven en zullen vergaan. Bij de afronding van de pilot zullen alle restanten die niet vergaan weggehaald worden.

In principe zijn de structuren ontworpen op een levensduur en effectiviteit gedurende 25 jaar. Of deze levensduur ook behaald zal worden is onder andere afhankelijk van het type hout, beheer en onderhoud en het al dan niet optreden van stormen. Om de

effectiviteit en het succes van de pilot te kunnen meten zullen de rijshoutendammen in ieder geval gedurende 10 jaar onderhouden worden.

Datum
31 oktober 2024

Het terugbrengen van de pilot inclusief het weghalen van alle palen leidt tot meer verstoring/effecten dan het laten staan van de palen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat de palen tijdens de pilot op een andere manier een functie voor de instandhoudingsdoelen voor Natura 2000 krijgen. Hoewel de regel is dat het gebied achtergelaten wordt, zoals het was voor de ingreep, wordt hier dus van afgeweken. Bij de tussenevaluatiemomenten zal contact gezocht worden met bevoegd gezag om voortgang te bespreken en eventuele negatieve effecten te bespreken en te kijken wat te doen. Bij de voorbereiding van de realisatie wordt ingezet op zo min mogelijk niet vergaانبare onderdelen die zo makkelijk mogelijk verwijderd kunnen worden.

Ten behoeve van evaluatie, om te leren van de pilot en om kennisvragen te beantwoorden, zal onderzoek en monitoring plaatsvinden. Hiervoor zal een separaat monitoringsplan worden opgesteld. Ook daarbij geldt dat er nauwelijks mensen in het gebied aanwezig zullen zijn en er rekening gehouden zal worden met het broedseizoen en de kwetsbare periode van zeehonden en de gevoelige periode van sommige niet-broedvogels (kluut en zwarte ruiter).

5. Beleid

Datum
31 oktober 2024

Ruimtelijke activiteiten zoals de pilot Buitendijkse Slibsedimentatie Eems-Dollard zijn gebonden aan nationale en internationale wet- en regelgeving en beleidskaders. Deze zijn gedurende het project geïnventariseerd. Hieronder worden de resultaten beknopt weergegeven.

5.1 Omgevingswet/ruimtelijk en planologisch kader: conclusie Omgevingsvergunning binnenplanse omgevingsplanactiviteit nodig

Ruimtelijk en planologisch kader

De voorgenomen bouw van de rijdsdammen in het plangebied is beoordeeld in relatie tot het omgevingsplan, de Beheersverordening Wadden- en Noordzee, Omgevingsverordening Groningen en het Besluit kwaliteit leefomgeving. Voor deze beoordeling dient duidelijkheid te bestaan of sprake is van een bouwwerk. Deze beoordeling is verricht aan de hand van de definitie zoals omschreven in de Bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet (zie kader) en wordt hieronder voor de aanleg van de rijshoutendammen toegelicht.

Definitie bouwwerk: 'elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren'

Rijdsdammen:

- een constructie: ja, palen met rijshout daartussen, vastgemaakt met draad en schroeven;
- van enige omvang: ja, meerdere rijdsdammen van elk 100 - 700 meter lengte en een breedte van circa een meter;
- van hout, steen, metaal of ander materiaal: ja, houten palen, rijshout en metalen draad en beslag;
- direct of indirect met de grond verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond: ja, de palen vinden direct steun in de grond;
- bedoeld om ter plaatse te functioneren: ja, in dit geval is de constructie bedoeld om ter plaatse te functioneren.

Uit toetsing aan de definitie en ook bestudering van de jurisprudentie dienen de rijshoutendammen als bouwwerk te worden beschouwd. Onder de Omgevingswet wordt met betrekking tot bouwwerken onderscheid gemaakt tussen de vergunningplicht voor de technische bouwactiviteit en de vergunningplicht voor de ruimtelijke inpassing (omgevingsplanactiviteit). In het Besluit bouwwerken leefomgeving zijn de vergunningplichtige (technische) bouwactiviteiten aangewezen. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen bouwwerken met en zonder dak. Het gaat in dit geval om een bouwwerk zonder dak als bedoeld in artikel 2.26 van het Besluit bouwwerken leefomgeving. Deze bouwwerken zijn volgens artikel 2.26, lid 1 Bbl slechts vergunningsplichtig als het bouwwerk hoger is dan 5 meter of ondergronds is gelegen. Geadviseerd om hierover te overleggen met de gemeente.

Omdat de rijshoutendammen als bouwwerk dienen te worden beschouwd, hebben we de geplande werkzaamheden ook getoetst aan het planologisch kader. De resultaten hiervan worden hieronder samenvattend beschreven.

a). Beheersverordening Wadden- en Noordzee gemeente Eemsdelta:

De pilot is in overeenstemming met de beheersverordening, maar er is wel een omgevingsvergunning nodig in verband met de bescherming van cultuurhistorische waarden. In dat kader moet een gericht cultuurtechnisch onderzoek deel uitmaken van de aanvraag dat in Q3 van 2020 is uitgevoerd.

Datum
31 oktober 2024

b). Omgevingsverordening Groningen: de regels behorende bij de kaarten 1, Buitengebied, 3 Stillegebied, 5. Windenergie, 6 Natuur en 7. Landschap zijn beoordeeld. Hieruit blijkt dat alleen kaart 3 Stillegebied artikelen bevat die voor een aanvraag omgevingsvergunning relevant zijn. Artikel 3.27 gaat in op zorgplicht en art. 5.6 op Stillegebied.

c). Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl): het Bkl geeft instructies aan provincies en gemeenten om regels op te nemen in Omgevingsplannen. De huidige beheersverordening wordt geacht te voldoen aan het Bkl. De pilot leidt niet tot een nieuw omgevingsplan of afwijking van een omgevingsplan. Het Bkl vormt daarom geen rechtstreeks toetsingskader voor een aanvraag omgevingsvergunning voor het bouwen van de rijdsdammen.

Op basis van bovenstaande wordt geconcludeerd dat:

- de aan te leggen rijshoutendammen volgens de definitie in de Omgevingswet als bouwwerk beschouwd dienen te worden;
- uit de toetsing aan het planologisch kader blijkt:
- dat de pilot in beginsel in overeenstemming met de beheersverordening, maar dat er wel een aanvraag omgevingsvergunning moet worden ingediend met het oog op de bescherming van eventuele cultuurhistorische waarden. Een cultuurhistorisch onderzoek maakt deel uit van deze aanvraag;
- de pilot in beginsel in overeenstemming is met de (rechtstreeks werkende) regels van de provinciale verordening maar in overleg te treden over de invulling van de onderdelen zorgplicht en de regels inzake het stillegebied;
- de pilot in overeenstemming met het Bkl is.

5.2 Rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid voor landschap, cultuurhistorie en archeologie

Het uitgangspunt voor het cultuurhistorisch en archeologisch onderzoek wordt gevormd door het wettelijk en beleidsmatig kader voor de ruimtelijke ordening en monumentenzorg. De gemeente Eemsdelta (voorheen Delfzijl) is de bevoegde overheid die een besluit zal nemen over hoe om te gaan met de eventueel aanwezige archeologische waarden.

Op de archeologische beleidskaarten van de gemeenten Eemsdelta (voorheen Delfzijl) en Oldambt ligt het pilotgebied buiten de gekarteerde zone. Voor het gebied geldt de Beheersverordening Waddenzee en Noordzee (vastgesteld 2015). Volgens de Beheersverordening ligt het plangebied geheel in de zone Waarde - Cultuurhistorische waarden. Het beleid schrijft voor deze zone voor dat er bij bodemingrepen groter dan 50 m² en dieper dan zeebodemdiepte een archeologisch onderzoek dient te worden uitgevoerd. Om deze reden is er een archeologisch onderzoek uitgevoerd. In bijlage III is dit onderzoek toegevoegd. Hieruit volgt dat in het pilotgebied geen archeologische resten bedreigd worden. Daarom wordt in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen vervolgstap uit het proces van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ) noodzakelijk geacht.

Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

Daarnaast geldt voor de gemeente Eemsdelta (voorheen Delfzijl) de Facetbeheersverordening Cultuurhistorie (ontwerp, 01 september 2020). Het ontwerp verwijst naar de bovengenoemde beleidsadvieskaart. Overige vermeldde cultuurhistorische waarden komen niet voor in het plangebied. Uit het cultuurhistorisch onderzoek volgt dat de waarde van het gebied voornamelijk wordt gedefinieerd door de geschiedenis van het gebied en de landschappelijke ligging in de omgeving. Dit uit zich in de opeenvolging van dijken en polders in het achterland, met als laatste de huidige zeedijk met resten van landaanwinningswerken in het voorland en daarachter de resterende Dollard. In de directe omgeving van het plangebied zijn geen beschermde cultuurhistorische waarden aanwezig, zoals beschermde stads- en dorpsgezichten of landgoederen die kunnen worden aangetast.

Datum
31 oktober 2024

5.3 Overig relevant beleid

In het MER Buitendijkse slibsedimentatie is in paragraaf 2.6 het beleidskader uitgewerkt. In deze paragraaf zijn relevante delen overgenomen.

Beschermingsregimes voor gebieden (Natura 2000, Natuurnetwerk Nederland) en soorten

De Waddenzee (inclusief het gebied Eems-Dollard) is aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn en onder de Vogelrichtlijn. Dat betekent dat in dit gebied een groot aantal habitats, habitatrichtlijnsoorten, broedvogels en niet-broedvogels een beschermde status hebben. Het Natura 2000-beheerplan voor de Waddenzee dateert van 2016 en hier is het Vogelrichtlijngebied Eems-Dollard meegenomen. In 2017 is Eems-Dollard aangewezen als Habitatrichtlijngebied. Momenteel wordt gewerkt aan een definitieve versie van het Supplement Natura 2000-beheerplan Eems-Dollard, waarin de doelstellingen in het kader van de Habitatrichtlijn voor de Eems-Dollard nader zijn uitgewerkt.

De relevante habitattypes in de Dollard die mogelijk worden beïnvloed zijn Estuaria (H1130), Zilte pionier begroeiingen (met zeekraal; H1310A), Schorren met slijkgrasvelden (H1320) en schorren en zilte graslanden (buitendijks; H1330A). Het habitatype kruipwilgstruelen (H2170) is sinds het wijzigingsbesluit aan het Natura 2000-gebied Waddenzee toegevoegd, maar komt vooral in duingebieden voor en niet in de Eems-Dollard (Ministerie van LNV 2008a).

Mogelijk beïnvloede habitatrichtlijnsoorten zijn vissen (zeeprik, rivierprik, fint) en zeezoogdieren (gewone zeehond, grijze zeehond, bruinvis). De nauwe korfslak, de groenknolorchis en de Noordse woelmuis, zijn (net als de bruinvis) sinds het Wijzigingsbesluit (Ministerie van LNV, 2022) als habitatrichtlijnsoorten aan het Natura 2000-gebied Waddenzee toegevoegd, maar komt niet in de Dollard voor (Bijkerk & Bos, 2020; Ministerie van LNV, 2008b; NDFF, 2024). Er komen ca. 50 soorten vogels voor in het Natura 2000-gebied van het Eems-Dollard estuarium. Natura 2000-beschermde broedvogels, die op de kwelders broeden en daarom mogelijk worden beïnvloed zijn onder meer kluut en bruine kiekendief. Voorbeelden van mogelijk beïnvloede aangewezen niet-broedvogels zijn planteneters als grauwe gans en brandgans, schelpdiereters als eider, scholekster en kanoet en viseters als fuut, lepelaar en middelste zaagbek.

Om de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in het gebied vast te stellen is er voor dit project ook een Passende Beoordeling opgesteld. Daarin is nader bepaald of er sprake is van negatief significante effecten op beschermde habitats en/of soorten in het Natura 2000-gebied en zo ja, of deze negatieve effecten met mitigerende maatregelen kunnen worden voorkomen.

Alle rijkswateren, waaronder Waddenzee (inclusief Eems-Dollard), zijn aangewezen als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De Waddenzee is ook Natura 2000-gebied. Alle Natura 2000-gebieden zijn ook onderdeel van het NNN. Voor Natura 2000-gebieden gelden striktere regels dan voor de overige NNN-gebieden. Door toetsing aan de doelstellingen voor Natura 2000-gebied Waddenzee, deelgebied Eems-Dollard wordt impliciet getoetst aan de doelen (wezenlijke kenmerken) van het NNN-gebied. Hoewel dus dubbelop met wat voor Natura 2000-gebied Waddenzee/Eems-Dollard gedaan zal worden, is de pilot ook op de wezenlijke kenmerken van NNN-gebied Waddenzee/Eems-Dollard, onderdeel 'Wadden en kwelders' getoetst in de Passende Beoordeling.

Stroomgebiedsbeheerplan Eems (KRW)

De KRW beoogt dat er geen achteruitgang van de bestaande toestand van het oppervlaktewater plaatsvindt en dat het tijdig bereiken van een goede toestand niet in gevaar wordt gebracht. Daartoe dienen de effecten van het ontwerp op de waterkwaliteit in beeld te worden gebracht. Waarschijnlijk heeft de pilot juist een positief effect op de waterkwaliteit, doordat het slib uit de waterkolom beoogt te onttrekken. Op andere aspecten van waterkwaliteit (zoals bijv. temperatuur en zoutgehalte) heeft de pilot waarschijnlijk geen invloed. De beoordeling van waterkwaliteit wordt betrokken bij de aanvraag voor de Omgevingsvergunning beperkingengebiedactiviteit in beheer bij het Rijk (vergunning eigen dienst).

De internationale Eemsverdragen met Duitsland

De staatsgrens tussen Nederland en Duitsland in het Eems-Dollard estuarium ligt niet vast. Volgens Duitsland ligt de grens op een "steenworp" afstand van de Middeleeuwse dijk, volgens Nederland loopt deze door het midden van de stroomdraad van de Eems. Het tussenliggende gebied waar beide staten rechtsmacht claimen werd sinds de jaren '60 van de vorige eeuw aangeduid als "betwist" gebied, tegenwoordig spreken we liever van "gemeenschappelijk" gebied. Vanwege het niet vastliggen van de grens is in 1960 voor het gebied een verdrag van kracht geworden (het Eems-Dollardverdrag) waarin de samenwerking rond waterstaat en scheepvaart zijn geregeld. In 1996 is een aanvullend protocol op dit verdrag ondertekend, het Eems-Dollard milieuprotocol, waarin samenwerking op de terreinen natuurbeheer en waterkwaliteit is geregeld.

Zowel het Eems-Dollardverdrag (Eemskommissie) als het Eems-Dollard milieuprotocol (subcommissie Eems-Dollard van de permanente Nederlands-Duitse grenswaterencommissie) kent een Nederlands-Duitse uitvoeringscommissie. In deze commissies wordt door ambtelijke vertegenwoordigers van beide staten/land Nedersaksen overlegd over de zaken die in het verdrag, respectievelijk het aanvullende protocol aan deze commissies zijn opgedragen.

Omdat het gebied een gemeenschappelijk natuurgebied is hebben het Ministerie van LVVN, RWS NN en de provincie Groningen samen met de betrokken Duitse overheden en met een grote betrokkenheid van Duitse en Nederlandse stakeholders, voor het gebied een Integraal Managementplan (IMP) naar Duits model gemaakt. Hierin zijn 51 gewenste natuurmaatregelen voor het gebied geformuleerd. Het IMP is op 30 mei 2017

aangeboden aan de voor natuurbeleid verantwoordelijke Directeuren-Generaal in Nederland en Nedersaksen. Bij deze aanbieding hebben beide Directeuren-Generaal een gemeenschappelijke verklaring ondertekend waarin zij afspraken hebben gemaakt over betere samenwerking bij projecten in of met effecten op het gemeenschappelijke gebied.

Datum
31 oktober 2024

Op 5 april 2019 zijn er afspraken gemaakt tussen Nederland (RWS NN, Ministerie van LVVN, provincie Groningen e.a.) en Duitsland (Nedersaksen) over de uitgangspunten die gehanteerd worden bij de uitwerking van slibprojecten. De voornaamste afspraak is om kennis te delen. RWS NN en het Ministerie van LVVN zorgen ervoor dat inhoud wordt gegeven aan deze afspraken.

6. Effecten/ruimtelijke onderbouwing

Datum
31 oktober 2024

Voor dit project is een milieueffectrapportage (MER) opgesteld waarin effecten op de omgeving uitgebreid staan beschreven. De MER is in bijlage II bijgevoegd bij deze vergunningsaanvraag. Het MER beschrijft de huidige situatie en autonome ontwikkelingen, relevant beleid en effecten voor de relevante aspecten. Hieronder volgt een beknopte samenvatting van effecten op de omgeving en verwijzingen naar betreffende MER-paragrafen.

6.1 Natuur

In het kader van dit project is een Passende Beoordeling opgesteld. De belangrijkste conclusies uit de Passende Beoordeling staan hier samengevat.

Gebiedsbescherming

In de huidige situatie is het habitatype H1130 Estuarium aanwezig ter plaatse van het pilotgebied. Als er voldoende sedimentatie plaatsvindt, kan dit op termijn leiden tot kweldervorming. Hierdoor wordt 3 hectare van het habitatype Estuaria omgezet in kwelderhabitattype. Dit valt ruimschoots binnen de natuurlijke fluctuatie van kweldervorming- en afslag. Binnen het Waddeneecosysteem gaat in absolute zin geen oppervlakte verloren, maar wordt oppervlakte van een subhabitatype dat relatief veel voorkomt (en ter plaatse van matige kwaliteit is) vervangen door waardevolle habitatypes die relatief minder voorkomen maar een functionele samenhang hebben binnen het koepelhabitat estuarium en daarmee binnen het Waddeneecosysteem. Deze waardevolle subhabitats (kwelders) hebben de potentie om mee te groeien met de zeespiegelstijging. De vorming van deze habitatypes leidt tot een grotere biodiversiteit. Als het gebied zich ontwikkelt tot natuurlijke kwelder, worden belangrijke voorwaarden geschapen voor soorten waarvan de instandhoudingsdoelstelling onder druk staan, zoals de kluut, bontbekplevier en noordse stern. Door de ingreep ontstaat meer dynamiek in het gebied. Deze dynamiek sluit goed aan bij de natuurlijke dynamiek van de Waddenzee.

Tijdens de uitvoeringsfase is enige verstoring van in het kader van Natura 2000 beschermde zeehonden en foeragerende vogels niet uitgesloten. Door werkzaamheden alleen uit te voeren buiten de kritische perioden wordt verstoring beperkt en zijn significant negatieve effecten op voorhand uit te sluiten.

Daarnaast komt er een tijdelijk depot op een nabijgelegen kwelder wat zal worden gebruikt als een tijdelijke opslag van bouwmaterialen. Het depot zal worden aangelegd op een kwalitatief laag stukje kwelder. Voordat de werkzaamheden plaatsvinden, zullen de exacte ligging en oppervlakte moet worden uitgezet door een ecooloog. Ook moet erop worden toegezien dat er niet buiten de aangewezen locaties gewerkt/materiaal opgeslagen wordt. Daarnaast dient een ecooloog de rijroutes over de kwelder aan te geven. Op kwetsbare plaatsen dienen rijplaten gelegd te worden om diepe insporing/kapotrijden te voorkomen. Bij afronding van de werkzaamheden dient eventuele insporing te worden hersteld en dient afval en restjes materiaal zorgvuldig te worden opgeruimd. Vanwege deze maatregelen zal er geen sprake zijn van aantasting van de natuurlijke kenmerken op systeemniveau en kunnen significant negatieve effecten op Natura 2000-habitats worden uitgesloten.

Stikstofdepositie

Voor de aanvoer van materiaal, het aanbrengen van de palen en de plaatsing van het rijshout wordt mogelijk materieel gebruikt dat stikstof emitteert. Dit kan leiden tot depositie van de stikstofverbindingen in stikstofgevoelige habitats. De emissies en deposities door mobiele werktuigen en transportbewegingen zijn berekend met Aeries Calculator 2024.0.1.

In een separate rapportage (Royal HaskoningDHV, 2024) zijn de resultaten van de berekening opgenomen. Uit AERIUS Calculator blijkt dat er tijdens de aanlegfase, voor zowel het peloton scenario als het koploper scenario, geen toename van de stikstofdepositie berekend wordt in nabijgelegen Natura-2000 gebieden (0,00 mol N/ha/j).

Datum
31 oktober 2024

Dat betekent dat significante negatieve effecten tijdens de aanlegfase op voorhand uitgesloten kunnen worden. Hiermee is het project, wanneer de uitgangspunten en specificaties uit de rapportage van Royal HaskoningDHV, 2024 gehanteerd worden, niet vergunningplichtig in het kader van stikstofdepositie.

Soortbescherming

Noch de aanleg nog de aanwezigheid van de rijshouten dammen hebben negatieve effecten op vleermuizen.

Om verstoring van broedvogels te voorkomen zullen er geen aanlegwerkzaamheden aan lange rijshoutendammen plaatsvinden die grenzen aan de kwelderrand gedurende de legpiek (15 maart – 15 mei) van broedvogels. De inrichting van de buitendijkse depotlocatie zal daarnaast plaatsvinden vóór aanvang van de broedperiode voor broedvogels.

Tijdens de aanlegwerkzaamheden is enige verstoring van (foeragerende) niet-broedvogels in het pilotgebied of in de directe omgeving daarvan niet uitgesloten. Uit recent onderzoek van SOVON (2022) blijkt dat in het projectgebied veel vogels voorkomen, maar dat ter plaatse van de geplande rijshoutendammen de aantallen schelpdier- en bodemdier-eters laag zijn, met uitzondering van kluten. Kluten zijn in grote aantallen aanwezig in het gebied in de periode maart t/m april. Omdat de effecten tijdelijk zijn en omdat er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn, is er geen sprake van significant negatieve effecten op vogels. Door de aanlegwerkzaamheden buiten de periode waarin Kluten voorkomen uit te voeren, zijn ook negatieve effecten op deze soorten uitgesloten. Daarnaast komt de zwarte ruiter in het projectgebied voor, zij het in mindere mate dan kluten. Gezien de zeer negatieve ongunstige staat van instandhouding van deze soort, zullen er geen werkzaamheden in het noordelijke deel van het projectgebied plaatsvinden tijdens de gevoelige periode van de zwarte ruiter (juni t/m augustus).

Er zijn geen beschermde vissoorten die negatief worden beïnvloed door de aanleg of aanwezigheid van de rijshouten dammen.

Uit recent telonderzoek van SOVON (2022) blijkt dat er in het projectgebied (zone met geplande maatregelen) nauwelijks zeehonden voorkomen, omdat ze geconcentreerd zijn ten noorden van het projectgebied. De paar zeehonden die in het projectgebied voorkomen, zijn er alleen in het zeehondenseizoen. Door niet te werken in de kritische periode (van 15 mei t/m 31 augustus) in het noordelijk deel van het pilotgebied waar een toegangsbeperking (TBB) van kracht is, en gedurende deze periode een bufferzone van 1200 m rondom de meest nabijgelegen ligplaatsen in acht te nemen, worden de negatieve effecten door verstoring van zeehonden zoveel mogelijk beperkt.

Conclusie natuur

De pilot heeft geen significant negatieve effecten op Natura 2000-habitats en -soorten. Er is mogelijk wel sprake van enige verstoring van zeehonden en vogels, maar door het treffen van mitigerende maatregelen (met name het niet werken in kritische perioden) zijn de effecten beperkt.

Meer informatie ter achtergrond van bovenstaande tekst is te vinden in:

- *MER par. 6.1.1 Sedimentatie*
- *MER par. 6.1.2 Slibconcentratie in de waterkolom*

- *MER par. 6.1.5 Primaire producenten*
- *MER par. 6.1.6 Consumenten 1^e orde*
- *MER par. 6.1.7 Consumenten 2^e orde*
- *MER par. 6.1.8 Consumenten 3^e orde*
- *MER par. 6.1.10 Natuurlijkheid incl. hydrodynamiek/komberging*
- *Passende beoordeling*

Datum
31 oktober 2024

6.2 Waterkwaliteit

De pilot heeft een positief effect op de waterkwaliteit, doordat het slib uit de waterkolom beoogt te onttrekken. Andere aspecten van waterkwaliteit zijn in een knelpuntenanalyse niet als maatgevend beoordeeld en/of onderdelen waar de pilot geen invloed op heeft of kan uitoefenen. Aspecten van waterkwaliteit als zuurstofgehalte, temperatuur zijn dan ook niet opgenomen in deze vergunningsaanvraag en het MER.

Meer informatie ter achtergrond van bovenstaande tekst is te vinden in:

- *MER par. 6.1.1 Sedimentatie*
- *MER par. 6.1.2 Slibconcentratie in de waterkolom*

Ecologische waterkwaliteit

Een uitgebreide toets van effecten op KRW-doelen is opgenomen in de vergunningsaanvraag omgevingsvergunning beperkingengebiedactiviteit in beheer bij het Rijk (vergunning eigen dienst), conform het Toetsingskader waterkwaliteit wat als bijlage is opgenomen in de Beleidsregel toetsingskader waterkwaliteit. Geconcludeerd is dat er geen sprake is van permanente effecten op één of meerdere biologische kwaliteitselementen. Tijdelijke verstoring van vissen bij realisatie is geen significant effect, omdat de vissen voldoende uitwijkmogelijkheden hebben. Er is geen noodzaak om negatieve effecten te vereffenen. De pilot leidt lokaal tot verbetering van de ecologische omstandigheden in het pilotgebied.

Meer informatie ter achtergrond van bovenstaande tekst is te vinden in:

- *MER par. 6.1.1 Sedimentatie*
- *MER par. 6.1.2 Slibconcentratie in de waterkolom*
- *MER par. 6.1.5 Primaire producenten*
- *MER par. 6.1.6 Consumenten 1^e orde*
- *MER par. 6.1.7 Consumenten 2^e orde*
- *MER par. 6.1.8 Consumenten 3^e orde*
- *Passende beoordeling*

Chemische kwaliteit

In de voorgestelde maatregel is geen sprake van grondverzet, noch van uitwisseling van stoffen in de bodem, noch van punt- of diffuse lozingen. Er is slechts sprake van het inbrengen van houten palen op het wad met daartussen rijshout. Hiermee heeft de voorgestelde maatregel geen effect op de chemische kwaliteit van het systeem. De beoogde ontwikkeling is juist het verbeteren van de waterkwaliteit door slib aan de waterkolom te onttrekken en daarmee de troebelheid te verlagen.

6.3 Waterkwantiteit

De pilot oefent geen effect uit op bestaande watervoorraden: er wordt geen water onttrokken en er zal als gevolg van de pilot geen water terecht komen in voorraden die nu zoet zijn. De pilot wordt buitendijks uitgevoerd waar de stroming wordt bepaald door het getij en het water van nature zout is. De maatregel heeft geen effect op de beschikbaarheid van grondwater of zoet oppervlaktewater. De pilot heeft daarmee geen invloed op het aspect waterkwantiteit.

6.4 Waterveiligheid

De pilot zelf heeft geen waterkerende functie. De rijshoutendammen liggen buitendijks van de primaire zeewering. Hiermee heeft de aanleg van de pilot geen direct effect op het functioneren van de zeewering of op de optredende waterstanden. Hoge waterstanden ter plekke van de pilot komen voor bij een combinatie van stormcondities (hoge golven) in combinatie met hoogwater. Echter, de locatie van de pilot ligt redelijk beschermt voor westerstormen. De golfwerking op deze locatie is in de huidige situatie al beperkt.

Datum
31 oktober 2024

Golven breken en nemen af in hoogte wanneer de waterdiepte klein is in verhouding tot de golfhoogte. Hierdoor zijn hoger gelegen voorlanden nuttig voor de hoogwaterveiligheid van de achterliggende dijken. Zie Vuik (2019) voor recent onderzoek naar golfdemping door begroeide voorlanden, en POV Waddenzeedijken (2017, 2018) voor specifieke toepassing van dit onderzoek op de Waddenzeedijken van Friesland en Groningen. Als gevolg van de pilot treedt er slibsedimentatie op voor de dijk op het wad. Omdat dit het voorland verhoogt, heeft de pilot een positief effect op de waterveiligheid en draagt deze bij aan kustbescherming.

De luwtestructuren dempen de golven in het pilotgebied. Hierdoor zal er minder resuspensie van het sediment plaatsvinden en zal de bodemhoogte toenemen. Ook de vegetatieontwikkeling die waarschijnlijk op gang komt, heeft een golfdempend effect hebben. De pilot heeft bij hoogwater een beperkt positief effect op de golfdemping in het pilotgebied, omdat de waterdiepte dan nog vrij groot is, en de bodemligging weinig invloed heeft op de golven. Het effect van verminderde golfdemping op de dijk is gering, aangezien de huidige golfwerking op de dijk ook al minimaal is. De pilot zal dus naar verwachting beperkt positief bijdragen aan de golfdemping op de wadplaten.

Meer informatie ter achtergrond van bovenstaande tekst is te vinden in:

- MER par. 6.1.11 Kustbescherming

6.5 Cultuurhistorie en archeologie

Huidige situatie: cultuurhistorie

De cultuurhistorische waarden binnen het plangebied beperken zich tot de prielen die in het verlengde van de hoofdleidingen van de vroeg-20^e-eeuwse landaanwinningswerken liggen. Aan de westzijde bevindt zich een dam die samenhangt met dezelfde landaanwinningswerken (RAAP, 2020) (Figuur 5).

Direct rondom het plangebied komen meer cultuurhistorische waarden voor. Wijzigingen in het plangebied kunnen invloed hebben op deze waarden. Het betreft hier de Dollarddijk, aangelegd in 1878, 1924 en geheel versterkt in 1981. Daarnaast bevinden zich direct ten zuiden van het plangebied resten van de landaanwinningswerken uit 1862-1924, bestaande uit greppels en hoofdleidingen.

De cultuurhistorische waarde van het gebied wordt voornamelijk gedefinieerd door de geschiedenis van het gebied en de landschappelijke ligging in de omgeving. Dit uit zich in de opeenvolging van dijken en polders in het achterland, met als laatste de huidige zeedijk met resten van landaanwinningswerken in het voorland en daarachter de Dollard. In de directe omgeving van het plangebied zijn geen beschermde cultuurhistorische waarden aanwezig, zoals beschermde stads- en dorpsgezichten of landgoederen die kunnen worden aangetast.

Huidige Situatie: archeologie

Bij het archeologisch bureauonderzoek (RAAP, 2020) is een zone van 2000 m rondom het plangebied onderzocht. Het plangebied ligt geheel buitendijks. De bodemopbouw bestaat uit Dollardafzettingen (klei) op veen op zand. In het westelijk deel van het

plangebied komt volgens de paleogeografische kaart een pleistocene zandopduiking voor. Binnen het plangebied zijn geen archeologische vondsten bekend. In de zone daaromheen zijn vondsten vanaf de ijzertijd bekend die samenhangen met verhoogde huisplaatsen.

Datum
31 oktober 2024

Archeologische resten uit de periode steentijd worden verwacht op de locatie van een pleistocene zandopduiking aan de westrand van het plangebied, op een diepte van ca. 3,70 m -NAP. Voor het overige deel van het plangebied worden geen archeologische resten uit deze periode verwacht. De verwachting voor archeologische resten uit de perioden ijzertijd-middeleeuwen en middeleeuwen-nieuwe tijd is onbekend. De aanwezigheid van scheepwrakken/-resten kan voor het gehele plangebied niet worden uitgesloten.

Effectbeoordeling voorgenomen pilot op cultuurhistorie

De overgang van wad naar dijk wordt geleidelijker door opslibbing; hier gebied ontwikkelt zich lokaal tot pioniervegetatie en vervolgens successie richting natuurlijke kwelderontwikkeling. De gebogen vormen van de dammen en het meanderende sedimentatiepatroon sluiten aan bij het natuurlijke patroon van getijdegeulen. De rechte ontginningslijnen en landaanwinningswerken van het cultuurhistorische landschap staan hiermee in contrast. De pilot doet echter geen afbreuk aan het bestaande cultuurhistorische landschap. Bij de pilot wordt zichtbaar gemaakt hoe natuurlijke processen op gang gebracht kunnen worden en dit past bij historische aanslibbing en meegroeien met de zeespiegelstijging. Omdat dit een eigentijdse bijdrage kan vormen aan dit landschap, is een licht positieve score toegekend voor dit onderdeel.

Vanuit cultuurhistorisch oogpunt is geadviseerd om de voorgenomen ingreep zo uit te voeren dat de nog aanwezige dam in het westelijk deel van het plangebied behouden en herkenbaar zou blijven (RAAP, 2020; zie in Figuur 5 legenda-eenheid *dam*, 1878). Daarnaast werd geadviseerd de resten van de landaanwinningswerken ten zuiden van het pilotgebied niet aan te tasten en zichtbaar te houden in het landschap. Hier is het ontwerp van de luwtestructuren en de locatie op aangepast.

Indien de voorgenomen slibsedimentatie op termijn leidt tot het ontstaan van natuurlijke kwelderontwikkeling, zoals bijvoorbeeld in het Verdrongen Land van Saeftinghe, heeft dit geen nadelige gevolgen voor de aanwezige cultuurhistorische waarden in het plangebied en de directe omgeving. De voorgenomen plannen kunnen volgens onderzoek van RAAP (2020) worden beschouwd als een logische vervolgstap in de historische ontwikkelingen. 1000 jaar geleden bestond een groot deel van de kop van NL (huidige NH, Fr, Gr) uit natuurlijke kwelders waar geen landaanwinningswerk aan te pas was gekomen. De Dollard is na de doorbraak in de 15e eeuw versneld dichtgeslibt door landaanwinningswerken.

Effectbeoordeling voorgenomen pilot op archeologie

De geplande ingreep blijft beperkt tot het slaan van palen tot een diepte van 5 m onder maaiveld/waterbodem. Aan de westrand van het plangebied kan hierbij de top van het pleistoceen worden verstoord. Gezien de geringe oppervlakte van de verstoring als gevolg van de ingreep, wordt hier geen vervolgonderzoek geadviseerd. De verwachting is dat de ingrepen geen invloed hebben op eventueel aanwezige archeologische resten.

Op basis van de resultaten van het onderzoek (RAAP, 2020) blijkt dat de kans klein is dat in het plangebied archeologische resten bedreigd worden. Daarom wordt in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen vervolgstap uit het proces van de Archeologische Monumentenzorg (AMZ) noodzakelijk geacht. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 5.10 van de Erfgoedwet aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

Morfologische effecten, zoals bijv. geulvorming, zouden in theorie een effect kunnen hebben op de archeologie. In het geval van dit project zijn deze effecten echter vele malen kleiner dan de diepte van de palen. Tot de diepte van de palen is geconstateerd dat het risico op verstoring gering is. Het effect van de morfologische ontwikkeling op eventuele verstoring wordt dus ook ingeschat als gering.

Conclusie

In de huidige situatie zijn cultuurhistorische en archeologische waarden aanwezig en deze zouden gelijk blijven in de referentiesituatie (0). Door de pilot wordt een eigentijdse bijdrage geleverd aan de cultuurhistorie (+) en archeologische waarden worden niet of nauwelijks aangetast (0).

6.6 Recreatie en landschap

De rijshoutendammen zijn relatief laag ten opzichte van de hoogte van de dijk. De dijkhoogte langs het Nederlandse deel van de Dollard varieert van 7,75 tot 9,30 m +NAP (Van Loon-Steensma & Schelfhout, 2013). De maximale hoogte van de rijshoutendammen is +2,0 m NAP en gemiddeld hoogwater is +1,5 m NAP. Bij gemiddeld hoog water komen de dammen ca. 0,50 m boven het water uit, bij laag water ca. 1-2 m boven het wad. Door de hoogteligging van de dijk en de teen van de dijk is het effect op het vrije uitzicht over het wad gering (Figuur 11): de openheid van het gebied wordt hiermee minimaal aangetast. De openheid wordt niet aangetast, de dammen zijn bij laag water wel goed zichtbaar en heeft hiermee wel een impact op de aaneengesloten weidsheid van het wateroppervlak. Deze impact wordt verlicht door de natuurlijke uitstraling van de dammen, en de ontwikkelingen die zichtbaar gemaakt worden door de maatregel.

Opslibbing heeft tot gevolg dat het wad mogelijk op een iets grotere afstand van de dijk komt te liggen en minder goed zichtbaar wordt vanaf de dijk. De ecologische successie die zal plaatsvinden bij opslibbing biedt echter ook een (andere) nieuwe vorm van belevingswaarde van de natuur en natuurlijke processen. De pilot is voorgesteld minimaal 500 m ten zuiden van de inlaat van Polder Breebaart om op voldoende afstand te blijven van de Punt van Reide waar aan de zuidkant veel zeehonden verblijven tijdens de kraamperiode, maar voldoende ten zuiden dat het de recreatie op de Punt van Reide niet beïnvloed. Ten zuiden van de Punt van Reide kan de pilot juist het recreatieve zwaartepunt van het gebied uitbreiden en hiermee een (kleine) meerwaarde leveren voor recreatieve beleving.

Datum
31 oktober 2024

Figuur 11: Artist impressie van het uitzicht vanaf de dijk direct na realisatie van het project, bij laag water.

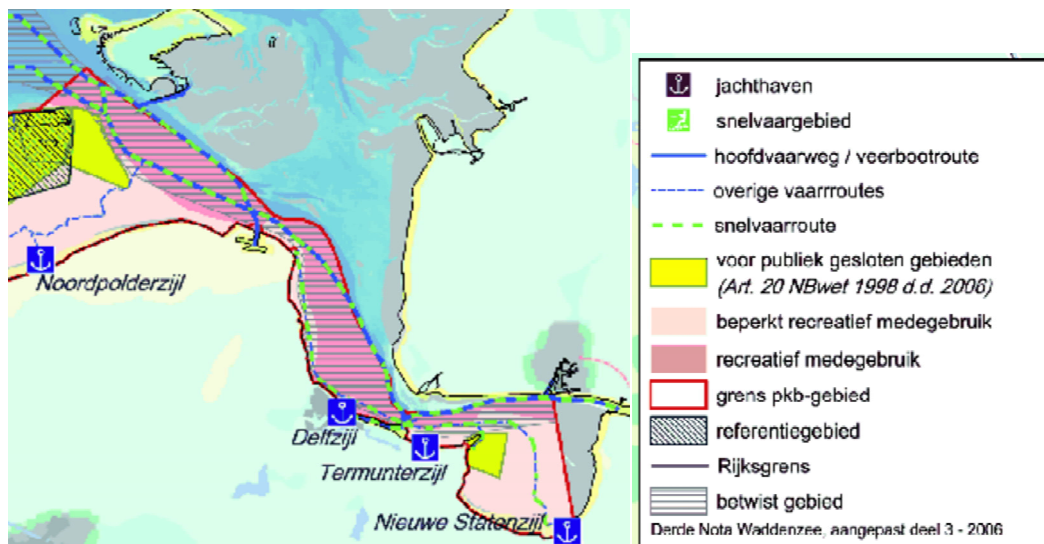
Meer informatie ter achtergrond van bovenstaande tekst is te vinden in:

- MER 6.2.1 Recreatiemogelijkheden
- MER 6.2.3 Effect op landschappelijke kwaliteit

6.7 Scheepvaart

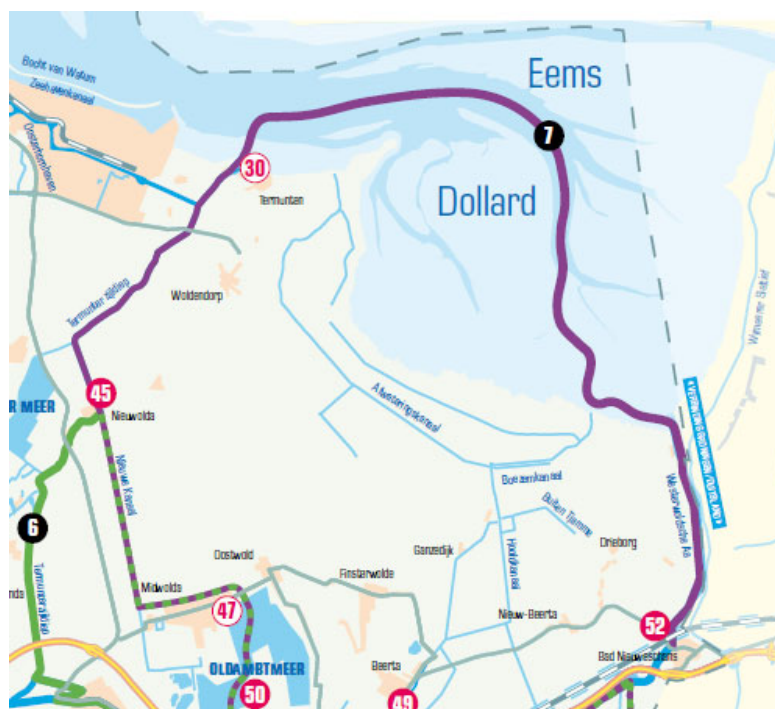
Door het Eems-Dollard estuarium lopen commerciële en recreatieve vaarroutes (Figuur 12 & Figuur 13). De belangrijkste commerciële havens zijn de Eemshaven en Delfzijl in Nederland en Emden en Meyer Werft (productie cruiseschepen) in Duitsland. De geulen naar Eemshaven, Delfzijl en Emden worden gebaggerd om bevaarbaarheid te garanderen (Figuur 14). In de Dollard wordt niet gebaggerd.

De pilot ligt op een locatie zonder commerciële en recreatieve vaarroutes en zal hier dus ook geen effect op hebben.

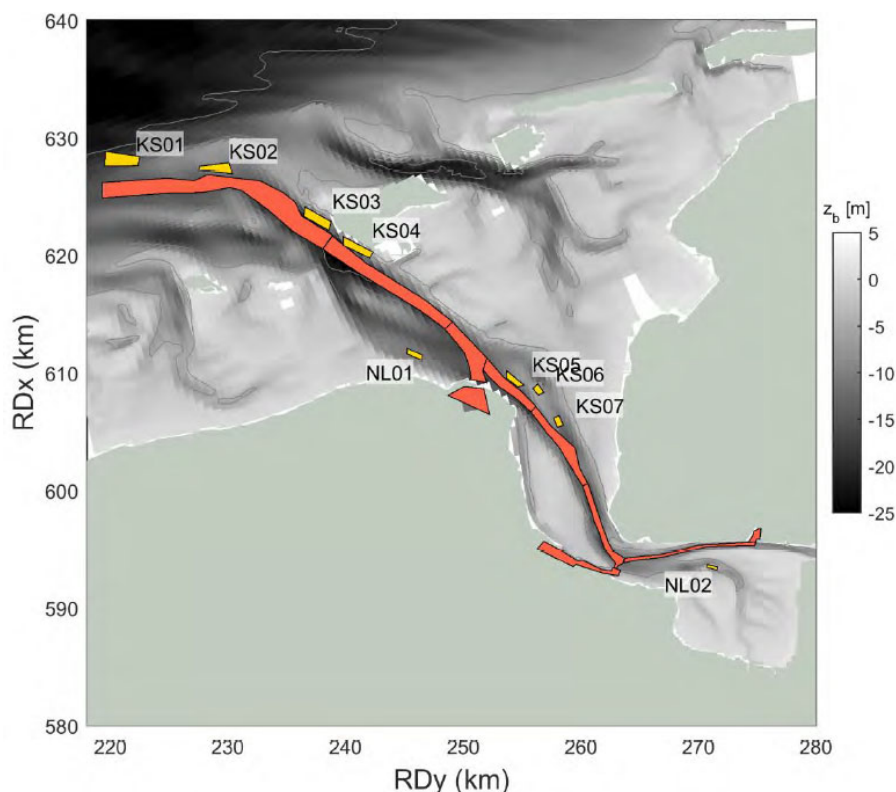

Datum
31 oktober 2024

Figuur 12: Havens en scheepvaartroutes langs het Eems-Dollard estuarium (bron: Derde Nota Waddenzee).

Figuur 13: Recreatieve vaarroute door de Dollard (bron: vaarkaart Groningen)

Datum
31 oktober 2024

Figuur 14: [uit van Maren et al., 2017] De oranje gebieden zijn zones waarbinnen gebaggerd wordt en de gele locaties zijn de stortlocaties. Het vaarwater naar Emden en de havens worden op een diepte van NAP-15,7 m onderhouden.

6.8 Visserij

Visserij is onder voorwaarden toegestaan in de Dollard en in het Eems-Dollard estuarium. Recreatieve visserij met hengel is toegestaan in het gehele Nederlandse deel van het Eems-Dollard estuarium, met uitzondering van de zone ten zuidoosten van de Punt van Reide, die gesloten is voor visserij van april t/m september in verband met de geboorte en het zogen van zeehonden. Commerciële visserijrechten zijn geregeld in het Eems Dollard verdrag. Er mag geen bodemberoerende visserij plaatsvinden. De beroepsvisserij in het Nederlandse deel van de Eems-Dollard richt zich vooral op garnalen en voor een deel op plat- en rondvissen (gequoteerde vissoorten). Sinds 2008 is garnalenvisserij in het Nederlandse deel van de Dollard gesloten. In het overige deel van het Eems-Dollard estuarium wordt er door Nederlandse en Duitse vissers gevestigd op garnalen, platvissen en rondvissen. Daarnaast zijn er enkele Nederlandse beroepsvisserij, die zich bezighouden met paalnetvisserij.

De pilot heeft een positief effect op het ecosysteem en daarmee dus ook op de visstand. De pilot zal uitgevoerd worden op een relatief klein stuk van de Dollard, wat voldoende ruimte overlaat voor recreatieve visserij op andere plaatsen. Indien mogelijk zal de realisatie plaatsvinden in een periode dat recreatieve visserij beperkt is of kan uitwijken naar andere locaties. De lokale partijen zullen op de hoogte worden gehouden van het project.

6.9 Drinkwater, Koel- en proceswater, Landbouw

Er is op de locatie van de pilot geen sprake van drinkwaterwinning, inname van koel- en/of proceswater en winning van zoetwater voor landbouw. Effecten op de

waterkwantiteit staan beschreven in par. 6.2. Hieruit blijkt dat de pilot buitendijkse slibsedimentatie geen negatieve effecten heeft op dit aspect.

Datum
31 oktober 2024

6.10 Zwemwater

De Dollard wordt niet gebruikt als zwemwater. De pilot zal hier dus ook geen effect op hebben.

6.11 Kabels & Leidingen

Uit de KLIC-melding volgt dat er geen kabels aanwezig zijn in het projectgebied, maar dat er wel enkele leidingen aanwezig zijn aan de rand van het projectgebied (notitie Kabels en Leidingen: RHDHV, 2020). Deze notitie is in bijlage IV bij deze vergunningsaanvraag. Deze leidingen zijn in beheer van het Waterschap Hunze en Aa's. Er loopt een leiding door de Dollarddijk. Dit is een rvs-mantelbuis. Bovenin de dijk ligt de hoofdleiding met afsluiters. Vanaf deze leiding zijn er aansluitingen naar buitendijkse drinkbakken. Dit heeft verder geen raakvlak met het ontwerp. Wel dient er tijdens realisatie rekening gehouden te worden met de ligging van de leidingen en de drinkbakken. De zone rondom de leidingen en drinkbakken dient vermeden te worden.

6.12 Opsporen Ontploffbare Oorlogsresten (OOO)

Uit het onderzoek Opsporen Ontploffbare Oorlogsresten (OOO) (voorheen Niet Gesprongen Explosieven (NGE's)) (Armaex, 2020) blijkt dat op basis van de geraadpleegde bronnen, de beoordeling en evaluatie van de indicaties (en contra-indicaties) is vastgesteld dat in en nabij het onderzoeksgebied geen oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden waardoor CE kunnen zijn achtergebleven in de (water)bodem van het onderzoeksgebied. Het onderzoeksgebied is onverdacht op het aantreffen van CE. Het onderzoek is in bijlage V toegevoegd.

7. Uitvoerbaarheid

Datum
31 oktober 2024

7.1 Economische uitvoerbaarheid

De kosten voor het voornemen komen ten laste van de initiatiefnemer. Het plan is derhalve economisch uitvoerbaar.

7.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

De ontwerp-omgevingsvergunning zal zes weken ter inzage liggen. Tijdens die de termijn kan eenieder een zienswijze indienen. Het besluitdocument zal vervolgens gemotiveerd ingaan op de zienswijze.

8. Participatie

De omgeving is op gestructureerde wijze meegenomen in de verkennings- en planuitwerkingsfase van de buitendijkse slibsedimentatie.

Participatie in de verkenningsfase van 2019 tot 2020

In de verkenningsfase zijn we door middel van een uitgebreid omgevings- en ontwerpproces gekomen tot een VKA. Voor het ontwerpen van de maatregelen is veel (gebieds)kennis nodig. Daarom zijn er voor de uitwerking van deze pilot verschillende partijen betrokken naast het projectteam. Hier is invulling aan gegeven met een expertgroep, een omgevingsgroep en een klankbordgroep. In elke ontwerpstap van de verkenningsfase is in dezelfde volgorde toegevoerd naar een besluit:

- Voorbereiding door het projectteam;
- Betrekken van omgeving (omgevingsgroep);
- Inbreng van experts (expertgroep);
- Advies van klankbordgroep;

De expertgroep bestond uit experts van Royal HaskoningDHV, RWS, LNV, Deltares, Universiteit Utrecht, Universiteit Twente en HKV. In de omgevingsgroep zijn onder andere particuliere eigenaren/pachters van de kwelders, waterschap Hunze en Aa's, gemeente Oldambt, gemeente Eemsdelta, de Waddenvereniging, Groningen Seaports en Natuurmonumenten betrokken. De klankbordgroep bestaat uit het Ministeries I&W en LNV (inmiddels LNVN), ED2050/E&E, RWS Noord Nederland (District - beheer en onderhoud) en de Waddenacademie.

Naast de omgevingssessies hebben individuele gesprekken en contacten met de verschillende stakeholders plaatsgevonden om de behoeften, randvoorwaarden en eisen vanuit de stakeholders te inventariseren en mee te nemen in het ontwerp en het verdere project.

Op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau die in 2020 ter inzage heeft gelegen, konden zienswijzen indienen bij het Bevoegd Gezag. Er zijn zeven zienswijzen ingediend op de NRD, waarvan vijf door Duitse instanties en twee door Nederlandse instanties. Binnen deze zienswijzen wordt aandacht gevraagd voor effectanalyse in het MER en tevens willen verschillende partijen op de hoogte gehouden worden. Er zijn geen nieuwe alternatieven aangedragen.

Participatie in de planuitwerkingsfase van 2020 tot 2021 en 2024

Na het besluit voor de buitendijkse slibsedimentatie is het omgevingsproces voor de planuitwerkingsfase beknopter uitgevoerd. De reden hiervoor was dat het pilotgebied

veel kleiner is dan het oorspronkelijke zoekgebied en het aantal direct betrokkenen dus beperkter is.

Datum
31 oktober 2024

In de planuitwerkingsfase hebben de laatste afstemmingen met verschillende partijen plaatsgevonden. Er heeft overleg plaatsgevonden met de grondeigenaar van het gebied waar het VKA voorzien is. Ook zijn er meerdere gesprekken in 2021 en 2024 geweest met de Coalitie Wadden Natuurlijk (Groninger Landschap, Waddenvereniging en Natuurmonumenten) over het ontwerp en de effecten. Zij hebben ook het concept MER en Passende beoordeling ontvangen. Overige betrokken partijen zijn op de hoogte gehouden.

In de planuitwerkingsfase was er geen klankbordgroep. Het projectteam RWS/LNV heeft de opdrachtgevers van ministerie I&W en LNV direct geïnformeerd. Daarnaast heeft afstemming plaatsgevonden met ED2050/E&E en RWS Noord Nederland (District - beheer en onderhoud). Met waterschap Hunze en Aa's en gemeente Eemsdelta is afstemming geweest over de verschillende vergunningen.

Afstemming met Duitsland

Over alle maatregelen vindt afstemming met Duitsland plaats. Nedersaksen en Nederland werken al sinds 1997 samen in het kader van het Eems-Dollard milieuprotocol. Naar aanleiding van de ter inzagelegging van de NRD zijn er een aantal zienswijzen ingediend vanuit verschillende Duitse overheden en belangenorganisaties.

Toekomstige participatie

Na de vergunningsaanvraag (eind 2024) zal een informatiebijeenkomst voor de omgeving georganiseerd worden. De Duitse stakeholders zullen geïnformeerd worden via een aparte informatiebijeenkomst (eind 2024). Daarnaast vindt afstemming plaats met grondeigenaar, binnen Rijkswaterstaat en met gemeente en waterschap over de vergunningen.

Bijlage I – Ontwerptekening VKA, bovenaanzicht en dwarsprofielen

Datum
31 oktober 2024

Bijlage II – MER Buitendijkse slibsedimentatie

Datum
31 oktober 2024

Bijlage III – Archeologisch onderzoek

Datum
31 oktober 2024

Bijlage IV – Onderzoek kabels en leidingen

Datum
31 oktober 2024

Bijlage V – Onderzoek Ontplobbare Oorlogsresten

Datum
31 oktober 2024